

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in oblikovanje

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol. 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, 27. marca 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 38.

Inž. Franc Sonnbichler, gozd. mojster.

Lesna trgovina v letu 1923.

Gospodarsko leto 1923 se je posebnost za našo lesno trgovino zelo neugodno obneslo. Ako si ogledamo vzroke in ako se hočemo potruditi njih posledice zboljšati, trčimo na mrtve točke, katere ni mogoče ne odpraviti niti olajšati.

Predvsem se mora upoštevati, da trgujemo večji del s tujo valuto in ta je pretežno italijanska lira; imamo torej cene v lirah, ker se največ lesa izvažja v ali preko Italije. Nadalje je treba upoštevati notranjo kupno vrednost dinarja in s tem spojene izdelovalne stroške.

Razlika skupička v dinarjih iz kupčije po liri se bode najbolje razvidla iz števil, katere navajam v spodnjih podatkih. Omenim, da se je začetkom leta 1923. za eno liro prejelo 5.— Din, a koncem istega leta komaj še 3-80 Din. — Nasprotno so pa cene za 1 m³ desk procentualno znatno zaostale in rezultira vsled tega že precejšen pomanjkljaj na kupčijskem uspehu:

Ako torej vzamemo v poštev povprečno ceno in normalno eksportno blago, se nam razvije sledeča slika:

1. jan. 1923 za 1 m ³ desk 25 mm, I.—II., italijanskih lir 185.— po Din 5.—	Din 925.—
31. dec. 1923 za 1 m ³ desk 25 mm, I.—II., italijanskih lir 210.— po Din 3-80	Din 798.—

razlika . . . Din 127.—

računano za 1 m³ franko vagon obmeje postaje.

Potemtakem je kurz lire napram dinarju v letu 1923. (od 5.— na 3-80 Din) za 24% padel, a zvišanje cen znaša (v lirah od 185.— na 210.—) samo 13-5%. Cene v dinarju so se torej vsled tega (od 925.— na 798.—) za 13-7% pri 1 m³ znižale!

Pri nas padli kurz lire bi se avtomatično s primerno povišano ceno lire tedaj uravnal, ako bi lira samo padla, a ne obenem vrednost dinarja dvignila! Razvidno je torej, da je premikanje cen povzročil le dinar; valute sosednih držav se razmeroma napram italijanski liri niso mnogo ali sploh nič spremenile. Italijanski lesni trg ni imel nikakršnega povoda, da poviša cene, saj je bil prej ko slej v položaju, da si les po isti ceni nabavi v drugih državah.

Radi tega postane nadaljni razvoj našega izvoza ne malo ogrožen, kajti, ako postanejo cene, vsled porasta dinarja ob fiksnem kurzu lire, napram naši sosedni konkurenci preveč napete, se lahko pripeti, da zgubimo večino odjemalcev v Italiji.

Uničujoče posledice izvaja porast dinarja v slučaju, da se tudi njega notranja vrednost ne dvigne. Kaj nam koristi, ako v Zurichu vrednost dinarja narašča, a se cene življenjskim in drugim potrebščinam nočejo znižati!

Drugo dejstvo, katero je tudi zelo neugodno vplivalo, je: višek produkcijskih stroškov, ki leži glavno v mezdah; v letu 1923. so se te za moška dela za 30-6% in za ženska dela za 25-2% povišale. Ako se upošteva malenkostno število ženskih moči napram splošno mezdni višini, tedaj sledi povprečno povišanje za 29-2%. To povišanje je bilo radi podražanja življenjskih potrebščin neobhodno potrebno, in sicer ravno v času, ko so cene lesa za 13-7% padle. Vzame-mo oboje številke v eno, tedaj vidimo, da se je kupčija za 42-9% po-

slabšala! Tudi se isti ne more prištevati nobenih olajšav, naj si bo v kakršnikoli obliki, nasprotno obremenjuje isto:

1. Skrajšanje veljavnosti »Uverenja« le na 1 mesec, kar umevno zahteva stroške pri podaljšanju;

2. Osiguranje izvozne valute, ki je previsoka in katere se z ozirom na cenejšo vrsto blaga ne more doseči, niti kriti;

3. Nadaljni porast dinarja ob enakostojen cenah življenjskim potrebščinam.

Vsemu temu se pridruži strahovit pomanjkljaj denarja, ki ovira vsako podjetnost; tako zaostaja stavbarstvo, na investicije ni niti misliti, da, nemogoča so celo vsaka vzdrževalna dela. Nevarnost je tako velika, da se naša lesna industrija na ta način ne more razvijati, temveč zaostajala bode vedno bolj, tako da bo sčasoma popolnoma podlegla tuji konkurenci.

In to občutimo že sedaj; opasno konkurenco ČSR na tržaškem trgu komaj še prenašamo. In kako da bi ne? Kakor neverjetno doni, resnično pa je, da češkoslovaški izvozniki lesa plačajo iz Češke in Moravske do Trsta manjšo tovarnino, kakor naši izvozniki z Gorenjskega! Vzrok te olajšave, ki je izvanredno koristna za češkoslovaške izvoznike, leži v tozadevni trgovski pogodbi ČSR z Italijo, ki vsebuje za to posebno takozvano jadransko tarifo.

Poleg tega je treba tudi uvaževati, da ČSR izvažja samo smreko, ko zamoremo mi izvažati le smreko pomešano z jelko. Na ta način je n. pr. gozdni urad v Trzinu zgubil večletnega odjemalca za cementne sodčke, gotovo pa je, da ta slučaj ni edini, temveč bodo isti sčasoma neštevilni.

V naši državi, v kateri zavzema gozdno bogastvo prvo stopnjo narodnega premoženja, bi pač bila vsaka mogoča podpora in povzdiga lesne industrije v prvi vrsti potrebna in umestna.

Dr. Milan Radosavljević, načelnik ministrstva trgovine in industrije:

Slika finančne in novčne krize v naši kraljevini.*

Pomanjkanje razpoložljivega denarja ali bolje rečeno kreditna kriza je pereče vprašanje za naše gospodarske kroge. V javnosti se je živahno razpravljalo o tem, ali bi ne kazalo izpremeniti postavbe glede emisijske pravice Narodne banke in dovoliti izdajo večje količine bankovcev, kar bi omogočilo Narodni banki dovoljevanje novih kreditov, ali pa bi bilo ostati pri sedanjem sistemu, ki veže kontingent bankovcev na kovinsko podlago z določilom, da Narodna banka ne sme izdati za svoje tekoče potrebe bankovcev v več nego trikratni vrednosti svoje kovinske rezerve.

To vprašanje je bilo rešeno po skupni odločitvi vlade in Narodne banke. Sklenilo se je, da se ne bo izvršilo novih emisij brez kovinskega kritja. Ta sklep je izzval živahen odmev v tu- in inozemstvu, ker je zopet nov dokaz, da so naši narodni činitelji trdno odločeni, sanirati naše denarstvo.

Če razmotrivamo bliže vzroke današnjega tako težavnega položaja na denarnem trgu v naši državi, vidimo, da ga je povzročil zlasti prenegli razvoj našega gospodarstva tekom zadnjih pet let.

* Zanimivi in poučni članek je bil objavljen v publikaciji »Revue économique et financière de Belgrade«.

Resnica je, da je zahtevala popravila po vojni prizadetih delov kraljevine Srbije velikanske vsote; tem izdatkom ni ugovarjati, bili so potrebni v ta namen, da se pride v celi državi zopet do normalnih gospodarskih prilik. Ustvarila pa so se tudi nova podjetja, ustanovilo in povečalo se je na stotine tovarn, zgradilo se je tisoče stanovanjskih hiš in stotine kilometrov železnice, ki so bile svojčas projektirane.

Za vso to delavnost ne zadostujejo nabirki iz štedenja splošnosti. Mnogo podjetij je nastalo s pomočjo kredita na kratek rok in s pomočjo inflacije. Razume se po sebi, da so ta pospešena dela, ki jih je narekovala nujna potreba, povzročila živahno kupčijsko gibanje. Kadar prospeva gradbena podjetnost, prospeva vse. Jasno je seveda, da ta sijajna konjunktura ni mogla dolgo trajati. Prej ali slej se je moralo pokazati osiromašenje, posledica vojne. Z inflacijo bi se ne moglo ustvarjati novih kapitalij, temveč le pritegniti obstoječe, te pa so pri nas redke kakor v drugih državah, ki so se udeležile vojne. Tudi pri nas je sledilo inflaciji padanje dinarja in podražitev vseh življenjskih potrebščin, draginja, ki nas je oddaljila od normalnih in zdravih razmer.

Po pravici se je smatralo, da je prvi pogoj za ozdravljenje našega gospodarskega življenja uresničenje proračunskega ravnotežja. V dosego tega cilja treba pred vsem ustaviti inflacijo in izposojila države pri emisijski banki. Od konca preteklega leta sem je bilo državi mogoče odrediti se temu lahkemu, a usodepolnemu sredstvu za kritje svojih finančnih potreb. Izposojila države pri Narodni banki so definitivno prenehala in vztrajanje pri tem sistemu je postalo vodilo naše finančne politike. Prebili smo kritično fazo razvoja naših javnih financ z velikim naporom, in to je gotovo veljavno dejstvo v pogledu našega celokupnega gospodarstva.

Ravnovesje v proračunu je bil glavni pogoj za stabilizacijo naše valute. Danes lahko rečemo, da je naš proračun v ravnotežju.

Dosledno vztrajanje pri finančni politiki, ki ne bazira na novih inflacijah, bo doneslo nadaljne najboljše uspehe in zato bi nikakor ne kazalo, odjenjati glede izdaje novih bankovcev. Če bi se dovolilo, da bi dinar vsled nove inflacije padel pod 6 švicarskih centimov, bi postalo že doseženo proračunsko ravnotežje dvomljivo, kar bi imelo za celo kraljevino nepregledne posledice.

Pomanjkanje denarja brezdvomno ovira naš gospodarski razvoj, vendar ne more niti to pomanjkanje eventuelno dviganje dinarja povzročiti večje krize v naši trgovini in industriji. Take krize se pojavljajo zlasti v deželah z razvito industrijo, ki dela predvsem za izvoz, so pa mnogo redkeje v deželah, kjer igra glavno vlogo kmetijstvo in kmetijski pridelki v splošnem. Pomanjkanje denarja v obtoku in močno povpraševanje po dinarju v inozemstvu vsled dobre letine in naraslega izvoza je povzročilo trdno tendenco dinarja. Njegova vrednost se je znatno ustanočila in se vzdržuje zadnje čase v Curihu na 6.50 centimov, medtem ko se giblje kurz dolarja v Beogradu med 82—87 Din. Cene izvoznih predmetov se polagoma prilagodujejo cenam na svetovnih tržiščih, čeravno z gotovim odporom. Vsled tega nabavlja domača industrija mnogo surovin danes ceneje nego prej. Odveč je omenjati, da porast dinarja olajšuje

poplačilo kupčijskih dolgov v inozemstvu.

Narodna banka je izkoristila izobilje deviz, ki jih je donesla zunanja trgovina, posrečilo se ji je nabaviti jih tudi z nakupom pri izvoznikih in na svobodnem trgu. Obtok je narasel vsled tega na 6 milijard dinarjev, a to povišanje je krito z dobrimi devizami. Je to pokrepitev garancij za ugoden razvoj dinarjevega tečaja. Zlata zaloga se je dvignila na 68,813.326 Din, ker smo prejeli ob likvidaciji bivše avstroogrske banke 5.5 milijonov zlatih kron. Devize znašajo po zadnjem izkazu Narodne banke 451,606.137 dinarjev, a njih vrednost je v primeri s kurzom mnogo večja, ker se je zaračunalo veliko število dobrih deviz ali pari. Omeniti je še srebrno zalogo, ki znaša 17.2 milijonov Din.

Naša finančna politika se torej ni izrekla za deflacijo, ki se tudi ne izvaja, je pa odločno proti vsaki novi inflaciji bodisi za potrebe države ali za privatne potrebe. Povečanje obtoka na račun nakupa deviz ne pomenja inflacije, ker se obtok vsak čas lahko zmanjša s prodajo deviz. Vsled te politike je Narodni banki omogočen naraščajoč vpliv na noveni trg. Z aktivno tečajno politiko, ki je že pred vojno zaznamovala dobre uspehe, se doseže dvoje: z nakupom deviz se daje kupčijskim krogom na razpolago nova plačilna sredstva in olajšuje na ta način transakcije, v prvi vrsti izvoz odvisne domače produkcije; če bi se ob koncu izvozne kampanje cereali pokazalo izobilje novčanic, bo prodaja deviz omogočila zmanjšanje obtočnega kontingenta in bo ugodno uplivala na vrednost dinarja. Vsote, ki gredo iz blagajn banke v svrhu nakupa deviz in ki se tja vračajo, ko se devize prodajajo, predstavljajo v polni meri prožni del našega novčnega gibanja. Novčnice pridejo v obtok, kadar jih banka najbolj potrebuje in kadar je ponudba deviz najmočnejša, vračajo pa se v blagajne ob časih manjše aktivnosti, ko so plačila inozemstva znatnejša.

(Konec sledi.)

Domača industrija.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Kmalu po prevratu se je vsepovsod hitelo ustanovljati razne industrije, pogosto brez prave kalkulacije, brez treznega prevdarka. Da ne imenujemo ravno stroke, začeli so izdelovati eden in isti predmet kar 4 tovarnarji. Posledice niso izostale. Od začetka je bila pač potreba večja, potrebovalo se je vsakovrstnih predmetov, a ko je bil trg nasičen, je morala prenehati ena in druga tovarna z obratom, ker ni znala kaj in kam z blagom. Neglede na to imamo pa še dovolj predmetov, ki bi se lahko izdelovali tudi doma v že obstoječih podjetjih. Toda en sam ne more vedeti za vse, zato bi predlagal:

»Trgovski list naj bi odprl rubriko: »Katere predmete rabite in kateri predmeti bi se dali v najkrajšem času izdelati v naši državi?« ter dal s tem za to inicijativo. Razni trgovci bi potem izražali svoje mnenje, stali predloge, povpraševali in končno bi se oglašil tudi kdo, ki bi izdeloval dotični predmet. N. pr. žimnato tkanino rabijo krojači. V Jugoslaviji se ta predmet ne izdeluje, imamo pa žime dovolj. Podjeten tkalec bi to prav lahko izdeloval.

Lesene gumbe naročamo z Dunaja in Češkoslovaške, dasiravno imamo obilico lesa in razvito lepo industrijo. Te predmete bi prav lahko izdeloval

kak invalid - strugar, vsaj cela stvar ni tako komplicirana in se da prav kmalu izvežbati. Sedaj teh predmetov ne izdelujemo doma, uvažamo jih iz inozemstva, plačujemo jih v dragi valuti, poleg tega plačujemo voznino in carino.

Brez dvoma bi se našlo mnogo takih predmetov, ki bi jih izdeloval z lahkoto vsak tudi še neizvežbani delavec, manjka samo malo dobre volje, inicijative, podrezati je treba, pa bo šlo. Eni bi vprašali, drugi bi nudili. Poskusimo!

(Op. ured. Ideja našega prijatelja je hvalevredna in doseči bi se dali na ta način brez dvoma lepi uspehi. Odprli bomo prav rade volje posebno rubriko in priobčevali vsako ponudbo, vsako vprašanje, pa tudi daljše dopise, ki bi jih eventualno dobili, da bi mogli lepemu predlogu našega dopisnika zagurati pozitivne uspehe.

Plača in toži se v ...

(Fakturna podsodnost v splošnem).

Stvarna pristojnost določi pravdi vrsto sodišča, pred katero spada. V pravnem oziru ni bistvene razlike, ali se razpravlja spor pred okrajnim ali pa pred zbornim (deželnim, okrožnim) sodiščem. Saj se vrši njegova pravna presoja po trgovinskem pravu in trgovinskih običajih, v tretjem redu še le po običnem državljanem pravu pred to in ono vrsto sodišč, ker je to odločeno že po posebni prirodi trgovinskega opravila, iz katerega spor izvira. Pač velja mnenje, da je obravnavanje po senatu (sodniškem kolegiju) večje vrednosti, toda temu natančnejši opazovalec ne pritrdi, nego le do neke meje. Važno pa je vsekakor, da pri sporih nad 5000 Din sodeluje trgovski stan po svojem strokovnjaku, sodniku - lajku. Sicer je le še ta važna razlika, da morajo v pravih pred zbornimi sodišči stranke biti zastopane po odvetnikih, a ta razloček se vedno bolj zabrisuje, ker postaja tudi pred okrajnimi sodišči zastopstvo po odvetniku vedno bolj običajno.

S tem pa pravdi še ni določen kraj, na katerem je podati tožbo. To določiti je namen predpisom o krajevni pristojnosti, ki čisto ni kar nič manjšega pomena od stvarne pristojnosti. Ne samo hitrost pravde in višina pravnih stroškov, čisto zavisi od tega tudi končni gospodarski izid in uspeh pravde. Temeljno načelo je, da je tožbo vložiti pri stvarno pristojnem sodišču toženčevega domovalešča (stanovalešča), to je, pri okrajnem ali zbornem sodišču, na čegar sedežu ali v čegar okolišju ima toženec svoje domovalešče. Poleg tega je pa za posebne vrste primerov po zakonu ustanovljena tudi še kaka druga krajevna podsodnost, večinoma poleg redne krajevne podsodnosti tožitelju na izbiro.

Primer take podsodnosti je t. zv. fakturna podsodnost v prilog prodajalca. Fakturna podsodnost je posebnost našega procesualnega prava, teoretičkom pravi trn v peti, a tudi v zakonodajstvu predmet vročih bojov, ki so končno dovedli do tega zaključka, da se je v tej podsodnosti krog veljave po novem sodnem pravilniku primerno, teoretičkom seveda ne še zadostno, zožil.

Naše procesualno pravo je že od nekdanj sporazumu strank o kraju izpolnitve obveznih pogodb dovoljevalo v široki meri, da vpliva tudi na določbo pristojnosti. Tako je bila tudi po sodnem pravilniku iz l. 1852 (§ 43) dopuščena podsodnost po kakorkoli dogovorjenem kraju izpolnitve pogodbe. To določilo so potem prodajalci izrabljali v svoj prid tako, da so kupcem po sklepu pogodbe, včasih celo precej dolgo po dobavi blaga pošiljali fakture z zaznamkom, v katerem je bil naveden kak plačilni kraj. Dasi je tak zaznamek pravno bil le ponudba, naj se že sklenjena pogodba spremeni, in kupec pač ni bil dolžan, da nanjo odgovori, je sodna praksa v tem, ako je kupec fakture sprejel in nanjo molčal, videla njegovo pritrdilo, češ da je tako molče, po sklepni dejavnosti, dogovorjena podsodnost plačilnega kraja. Kmalu pa so se iz tega izcimili osobito po načinu, kakor se je marsikje blago razpečavalo na deželo, hudi nedostaki, ki so odpor proti taki pra-

ksi vedno bolj podžigali in krepili. Toženci so se pričeli braniti s tem, da so zanikali dejanski stan fakturne podsodnosti, osporavajoč pogodbo samo v nje postanku in obstanku, ter je bilo tako v pristojnostnem sporu odločati nekako predhodno v meritu stvari same, s čemer so se pravde, čisto zgolj šikanozno, prav občutno zavlačevale. Glavni očitki nasprotnikov fakturne podsodnosti, uveljavljan od najrazličnejših strani in z velikim poudarkom, je bil ta, da utrpijo oni sloji, osobito podeželski, ki ne poznajo trgovskih običajev in pravnih predpisov, s tem veliko škodo, da se jim dobavlja blago, ki ne ustreza vzorcem in je po kakovosti slabo ali pa, da se jim vsiljujejo, proti njih volji, večje množine blaga ter da so potem, ako hočejo v tej ali oni smeri prigovarjati, prisiljeni, da vodijo pravdo od zelo oddaljenega kraja in ob velikih stroških, a se zbog tega velikokrat pripeti, da sploh ne zmorejo toliko, da uvedejo pravdo ali da se branijo zoper tožbo, ki se je na oddaljenem kraju proti njim podala. Enako živo so pa poborniki fakturne podsodnosti z druge strani naglašali, da gre za izredno važne interese trgovine, osobito izvoza v vzhodne in južne dežele, za katere ni samo poželjno, temveč čisto celo življenjsko vprašanje, da more prodajalec v državnih mejah zahtevati plačilo in svoj zahtevek v domači državi tudi iztožiti.

Vladni načrt novega sodnega pravilnika je skušal to podsodnost popolnoma odpraviti, a v tem ni uspel. Končno so se tako sporazumeli, da gre razlikovati med prometom neposredno s potrošniki in pa prometom med trgovci samimi. Pri prvem naj se utemelji krajevna pristojnost s tem, da stranke dogovorijo določen plačilni kraj z izrecnim dogovorom, da se more na tem kraju plačila iz pravnega opravila tudi tožiti. Pri slednjem pa naj je možno ustanoviti fakturno podsodnost s tem, da se brez očitkov sprejme fakture, katera mora biti doposlana kupcu hkratu z blagom ali tudi še predno blago dospe, v katero pa mora biti postavljen zaznamek, da se plača in tudi toži v določenem kraju. Utesnitev fakturne podsodnosti se je pa toliko omilila, da ni omejena na trgovce, temveč dopustna med vsemi onimi, ki opravljajo trgovsko obrt. Najnovejši zakonodajstveni akt, t. zv. novela o razbremenitvi sodišč iz l. 1914., pa je pogoje prve podsodnosti, t. j. kraja izpolnitve pogodbe olajšala s tem, da je napominjani sporazum izkazati z listinami, a za drugo, fakturno podsodnost navedla nekaj primerov, katera dejanja dajo sklepati na to, da se je fakture brez očitkov sprejela.

Končni zaključek vsega tega boja in posledek opisanega razvoja je sedaj nastopni:

Tožbe, da se ugotovi, ali obstoja pogodba ali ne obstoja, da se izpolni ali razveljavi ter za odškodbo, ker se ni izpolnila ali ker se ni pravilno izpolnila, se smejo vlagati na sodišče kraja, v katerem mora toženec po dogovoru strank pogodbo izpolniti. Dogovor se mora izkazati z listinami (§ 88, 1. odst. j. n. — podsodnost kraja izpolnitve).

Med osebami, ki se bavijo s trgovinsko obrtjo, se osnuje podsodnost kraja izpolnitve tudi s tem, da se sprejme hkratu z blagom ali že pred prihodom blaga doposlana fakture, ki ima zaznamek, da je treba plačati na določenem kraju in da se smejo tožbe iz kupčije vlagati na istem kraju, razen ako se temu zaznamku ali fakturi v obče očita, da nasprotuje pogodbi, ali da se fakture vrne brez pripomnje, ali da se fakturirana pošiljatev zavrne, ker ni naročena (§ 88, 2. odst. j. n. — takturna podsodnost).

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Tirolske preproge. — Votek je iz kravje ali kozje dlake ali iz štajhgarna (običajno iz tabačne volne), a osnova (240—280 žic v metru) iz slabega lanenega prediva. Barvo dobivajo z barvanjem votka, ker se dva različna votka menjavata. Ena barva pride enkrat na lice, drugi na spodnjo stran. Dve ali več barv votka tvorijo barvo preproge, katere se izdeluje običajno na roko z 10—12—20 nitmi.

V zadnjem času prihajajo k nam preproge iz Holandske, katere donesajo Armenci, češ da so anatolske in krošnjarijo z njimi po Srbiji. Te preproge so iz kravje dlake na bombaževi osnovi. So jako poceni in na oko lepe, a jako slabe in se morejo rabiti le kratek čas. Od imitacij se prodajajo dvojne ali kiderminsterske preproge v širini 1.30 m, od katerih stane en meter dolžine do meje 4.50 mark ali 5.63 Din, prodajajo se pa ocarinjene po 9.80 Din, kar kaže, da velja kvadratni meter 4.32 Din, prodaja se pa po 7.50 Din.

Ta dvojna preproga se izdeluje v rdeči kot osnovni barvi. Od imitacij kosmatih preprog se prodajajo: aksminsterske in tapestrske preproge, Aksminsterska preproga, široka 3 in dolga 4 m, velja v najcenejši kvaliteti brez carine 65 Din, prodaja se pa po 126 Din, kvadratni meter velja torej brez carine 5.5 Din, prodaja se pa po 10.5 Din. Aksminsterska preproga II. kvalitete 3 × 4 velja 87.50 Din, prodaja se po 172 Din, kar znaša za 1 m² 7.3 Din, prodaja se pa po 14.4 Din. V izmeri 2.05 × 2.95 velja najcenejša aksminsterska preproga 30 Din, dočim se prodaja po 62 Din, v izmeri 2.55 × 3.50 pa velja brez carine 47.50 Din, dočim se prodaja po 92 Din.

Aksminsterske preproge prve kvalitete se prodajajo po 19.2 Din za m². Pri preprogah nedoločene dolžine v širini 90 cm velja kurentni meter brez carine 4.34 Din, prodaja se pa po 8.20 Din, kar znaša na m² 4.82, odnosno 9.11 Din. Tapestre, pri nas poznane kot napol žanilske preproge, se ponujajo v nedoločeni dolžini in stane kurentni meter pri širini 132 cm 4.50 Din, prodajajo se pa po 8 Din, v širini 68 cm pa stanejo 2.25 Din, prodajajo se pa po 4.20 Din. Kvadratni meter stane 3.26 Din, odnosno 3.30 Din, prodaja se pa za 6.20, oziroma za 6.06 Din.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Naši trgovski stiki s Čehoslovaško v zadnjih treh letih. Naša država je uvozila na Češko l. 1921: 602.947 q, l. 1922: 507.747 in l. 1923: 1.441.628 q blaga, iz Češkega pa dobila l. 1921: 1.319.396 q, l. 1922: 1.097.408 q in l. 1923: 1.463.817 q blaga.

Francoska zunanja trgovina. Po uradni statistiki je dosegel francoski uvoz v prvih dveh mesecih letošnjega leta vrednost 6601 milijonov frankov. Povišek napram isti dobi v prejšnjem letu znaša 2425 milijonov frankov. Izvoz je znesel 6618 milijonov frankov, t. j. 2425 milijonov frankov več kakor v prvih dveh mesecih prejšnjega leta. Bilanca je torej aktivna za okroglo 17 milijonov frankov.

Industrija.

Skupščina Centrale industrijskih korporacij v Beogradu se bo vršila letos dne 11. aprila. Na dnevnem redu bodo podrobna poročila o delu centrale, o stanju naše industrije v prejšnjem letu in trgovinske pogodbe v zvezi z našo industrijsko delovnostjo.

Elektrarna Skofja Loka in okolica d. d. v Skofji Loki, je sklenila na obnem zboru dne 23. marca 1924 l. izplačati za leto 1923. nastopne dividende: za navadne delnice po 4 Din, za prioritete delnice po 6 Din. — Na delnico, izplačljivo od dne 20. aprila 1924 do 19. aprila 1927. Dividende, ki se ne dvignejo do dne 19. aprila 1927. zapadejo. Dividende se izplačujejo v pisarni elektrarne v Skofji Loki, Spodnji trg št. 57. ali pa pri Okrajni hranilnici in posojilnici v Skofji Loki. — Predsedstvo.

Koliko se je investiralo v l. 1923. na Ogrskem za tekstilno industrijo? Predsednik društva ogrskih tekstilnih industrijcev navaja v svojem letnem poročilu, da dosega investicije v tekstilnih tovarnah na Ogrskem v l. 1923. približno 360 milijard ogrskih kron, katere je investiralo po večini inozemski kapital. Število vreten se je zvišalo od 35.000 do 58.000. Nadaljnih 28.000 vreten se še montira. Bombažne tkalnice so se povečale za 2500, suknarne za 400, tkalnice za lan in konopljo za 320 in svilarne za 50 statev.

Čehoslovaške tkanine v naši državi. Čehoslovaška tekstilna industrija je imela že v predvojni dobi na Balkanu jako dobre odjemalce. V zadnjih letih je izvoz vsled italijanske konkurence ter valutnih in prevoznih težkoč nekoliko padel, vendar pa je kljub temu Čehoslovaška v l. 1923 izvozila v našo državo bombaževine v vrednosti 213 in volnenih izdelkov za 72 milijonov čeških kron. Naša država zavzema v čehoslovaškem izvozu tekstilnih izdelkov drugo mesto. Prvo mesto ima Avstrija.

Davki in takse.

Kolekovanje trgovskih knjig. — Glede kolekovanja trgovskih knjig je izdala generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 14. marca t. l., št. 10968 sledeče tolačenje: »Ker se potrjevanje (parifiranje) trgovskih, bančnih in drugih knjig vrši po oblastih, ki so po zakonu za to določene, smatra generalna direkcija, da so vsa taka potrdila (parafiranja) »po zakonu«. V takem smislu je tolačiti besedi »po zakonu« v prvem odstavku temeljne postavke 167. taksne tarife. — Ta taksa se plačuje izključno za potrdilo (parafiranje), brez ozira na to ali je potrjevanje (parafiranje) izrecno določeno s kakim zakonom ali ne, vselej, kadar se trgovske knjige dejansko potrjujejo (parafirajo).

Plačevanje državne trošarine na žganje, kuhano iz kupljenih surovin in za trgovino. Osebe, ki kuhajo žganje iz kupljenih snovi in za trgovino, morajo svoje izdelke žganja shraniti v shranišču za žganje (šl. 52. trašarinskega pravilnika). Ako nimajo shranišča, morajo takoj plačati državno trošarino. Odlog plačila ali plačevanja v obrokih je nedopustno. Za prodano se ne smatra le ono žganje, ki se proda, ampak tudi ono, ki se daruje, zamenja za drugo blago ali daje namesto plačila. Pač pa ne spada v tem smislu pod državno trošarino ono žganje, ki se popije pri izdelovalcu na svatbi, krstni slavi ali ob priliki bližnjih domačih svečanosti. (Razpis generalne direkcije posrednih davkov z dne 28. januarja 1924, štev. 1300).

Davčna obremenitev. Udruženje beograjskih industrijcev navaja v svojem letnem poročilu, da onemogočava vedno rastoča davčna obremenitev, ki se kaže osobito v občutnih taksah in direktnih davkih, vsak razvoj industrije in trgovine. Za dokaz te trditve navaja, da je industrijska komora v Beogradu registrirala v l. 1922 še 25 industrijskih podjetij, l. 1923 pa le še 14.

Denarstvo.

Državna hipotekarna banka je te dni z ugodnim uspehom zaključila 15 milijonsko posojilo v švicarskih frankih. Dr. V. Marković, ki je vodil pogajanja, se je posrečilo doseči izdatno ugodnejše pogoje, kakor so jih Švicarji prvotno stavili. Banka bo spričo tega posojila, ki znači 15 milijonsko vsoto v zlatu, v položaju, da izdatnejše zadovolji potrebe posameznikov, po tudi beograjske občine, ki pričakuje iz tega posojila kritja za najpotrebnije kredite.

Čehoslovaški obtok bankovcev — Čehoslovaška je imela po stanju dne 31. januarja t. l. v obtoku za 8.810.093.000 čeških kron novčanic, po izkazu bančnega urada finančnega ministrstva pa bi smelo biti v obtoku za 10.677.716.000 čk novčanic. Dopusni obtok presega torej za 1.867.623.000 čk dejanski obtok. Po stanju začetkom meseca januarja 1924 je presegal dopustni obtok za 2.095.549.000 čk dejanski obtok.

Za slobodno trgovino z devizami. — V beograjskih trgovskih krogih se v zadnjem času prizadevajo, da se jim dovoli neprestano trgovati z devizami in da se ukine omejitve, ki dovoljuje trgovino na borzi edino s posredovanjem bank.

Češkoslovaška izdala kovinski novec vseh vrst. Glasom uradnega izvestja je finančno ministrstvo z izdajo dvovinarskih novcev zaključilo cel kompleks češkoslovaškega denarja. Gre za enkrat sicer le za provizorične ukrepe za tako dolgo, dokler ne bodo dani pogoji za prehod na zlato valuto. Sedaj cirkulira 70 milijonov kovanih in 19 milijonov papirnatih enokronskih komadov. Razen tega je v obtoku 40 milijonov 50-vinarških komadov, 50 milijonov 20-vinarških, 30 milijonov 10-vinarških, 40 milijonov 5-vinarških in končno še 20 milijonov 2-vinarških komadov, skupno torej za 250 milijonov Kč drobiža.

Promet.

Za izboljšanje prometa z Italijo. Vsled boljših gospodarskih odnošajev z Italijo so začela naša oblastva študirati, kako bi se izboljšal promet z Italijo, odnosno kako bi se razbremenila proga preko Postojne, na kateri promet vsled preobremenosti pogosto zaostaja. Pri študiju tega problema so naša oblastva baje prišla do prepričanja, da bi se moglo promet z Italijo izboljšati edino, ako se ustvari direktno železniško zvezo Beograda, Sarajeva in Split, kjer bi se upostavila posebna paroplovna zveza z Italijo. V Rimu baje že pričakujejo prihoda naše delegacije, ki naj sklene dogovor o tem vprašanju.

Tarifna ugodnost za kamenite kocke za tlak. Za prevoz kamenitih kock iz postaje Brezno-Ribnica na vse postaje v naši kraljevini se računi izza dne 15. marca voznina po najnižji postavki specialne tarife 3 za 10.000 kg za vagon in tovorni list.

Nova postaja na progi Zagreb-Sušak. Na progi Zagreb-Sušak bo otvorena z dnem 30. marca med postajama Generalni Stab in Gornje Dubrave postaja Dolnje Dubrave za potniški in prtljažni promet. Vlaki bodo postajali nekaj manj kot eno minuto.

Razno.

Minister za finance in nova carinska tarifa. Minister za finance je v proračunski debati dne 18. marca t. l. podal glede nove carinske tarife sledeče pojasnilo: »Kar se tiče očitkov glede carinske tarife, sem že pojasnil, da bo delo v kratkem končano. Okolnost, da nimamo tarife, ni nikakor vplivala na to, da nismo še sklenili pogodbe z Avstrijo in Češkoslovaško. Mi smo najprvo skrbeli, da se sklene trgovska pogodba z Italijo, kamor gre največ našega blaga in odkoder tudi največ uvažamo. Pogodba z Italijo je prva in najvažnejša točka naše trgovske politike. Še-le ko sklenemo pogodbo z Italijo, moremo še le misliti na pogodbe z drugimi državami, s katerimi smo v trgovskih stikih v veliko manjšem obsegu nego z Italijo. Podlago za pogodbo z Italijo bo tvorila nova carinska tarifa, ki se izdeluje že dalje časa na podlagi podatkov, katere smo zbrali od vseh strani. Reflektiramo pa tudi na sodelovanje gospodarskih krogov, ker smo jih naprosili, da nam pošljejo delegate.« — Kakor izvezo je minister trgovine in industrije poklical iz Slovenije na sodelovanje pri sestavljanju nove carinske tarife tajnika trgovske in obrtniške zbornice g. Ivana Mohoriča, ki je v ta namen odpotoval včeraj v Beograd.

Pogodba o pravni pomoči med Češkoslovaško in Italijo. Dne 18. marca so bile podpisane med Italijo in Češkoslovaško tri pogodbe, sklenjene ob priliki rimske konference in sicer pogodba o pravni pomoči, pogodba o izročitvi hudodelcev in pogodba o eksekuciji sodb v civilno- in trgovinskodnih zadevah.

Narodno premoženje Nemčije. Nemški državni minister Helfferich je priobčil pod gornjim naslovom zanimiv pregled obsega in vzrokov propada nemškega narodnega premoženja. Vpoštevajoč zmanjšanje, ki ga je povzročilo vojskovanje, poslabšanje vrednosti industrijskih podjetij, zaplemba inozemskega premoženja Nemcev, zadolžitve v inozemstvu, odtrganje nekaterih teritorijev od nemške države, zmanjšanje produktivne kapacitete in padec vrednosti akcij, prihaja do zaključka, da se je vrednost narodnega nemškega premoženja iz leta 1914 — celotno 310 milijard zlatih mark — znižala do danes na 150 milijard, torej za polovico.

Gledi za prihodnje letino sladkorne pese. Po proračunu dr. Mikuscha v pra-

škem Pr. Zuckerin, je pričakovati za prihodnje leto eno petino večjega pridelka sladkorne repe v Evropi. Češkoslovaška bo pridelala več 23 do 30 procentov, Nemška 15 do 20%, Francija in Belgija 20 do 25%, Italija 15%, Danska 10% in prav tako se računa na višji pridelok v Avstriji, Madžarski, Poljski in balkanskih državah. Brez Rusije bo površina obdelane zemlje znašala predvidoma 1 milijon 650.000 hektarov. Pri kolikor toliko ugodnem vremenu bo pridelok v prihodnjem letu vrzel za približno eno petino več sladkorja, kakor v prošli kampanji.

Vinska kriza. »Jug. Lloyd« priobčuje pod tem naslovom članek, v katerem popisuje težak položaj vinogradnikov in navaja, da mora dati vinogradnik za 1 kilogram kruha 2 l vina, 1 kg mesa 7 l vina, za 1 kg ribe 4 l vina, za 1 kg testenin 3 l vina, za 1 kg kave 16 l vina in za 1 kg sladkorja 7 l vina. V nadaljnjih izjavanjih dokazuje, da potrebuje petdo šestlanska družina mesečno izkupilo najmanj 10 hl vina, kar dokazuje, da dela vinogradnik napram prevojni dobi sedaj polovico cenejše.

Modna revija v opernem gledališču. V letošnji spomladanski seziji nastopi uprava našega velesejma z noviteto, **modno revijo**, ki se bo vršila prvkrat v Jugoslaviji dne 11. in 14. aprila t. l. Modna revija bo tudi vsebinsko zelo bogata, vsaj nastopijo v pevskih, koncertnih in baletnih točkah naši najboljši pevci in igralci. Režijo vodi g. Šest. Vse bo zaokroženo z igro v treh dejanjih s sodelovanjem orkestra. Toaleta, damska in moška, čevlji, perilo, skratka vse se bo predvajalo v igri potom naših najboljših igralcev in igralk, katerih imena jamčijo, da se bo vse predvajalo res prvovrstno s kretnjami salona.

Sodelujejo naše največje tvrdke kot: Elite, Sinkovec, Šarc, Mayer, Hamann, Maček, Rojina, Pučnik, Kozina Peter, Schwab, Götzl, Pekolj, Trebar, Szantner, Peternel, Fettich-Frankheim, Osrednji zavod, Kenda, Krisper, Kostevc in drugi z nad 30 damskimi in moškimi modeli. Imena tvrdk jamčijo za najlepše stvari.

Opozarjamo vse dame in gospode, da počakajo z nakupom spomladanske toalete na modno revijo. Lože se začasno še rezervirajo v sejmškem uradu, predprodaja vstopnic se bo vršila pri dnevnih blagajni gledališča in se še dneve pravočasno objavi.

Tržaški inozemski promet v mesecu januarju l. 1924. — V Trst se je v mesecu januarju l. 1924 uvozilo iz inozemskega 1.261.662 q blaga in 2021 kosov, ponajveč iz sledečih držav: Jugoslavija 140.270 q in 1871 kosov, Češkoslovaška 436.029 q, Avstrija 218.890 q, Ogrska 132.451 q, Reka 9141 q, Nemčija 8621 q. Iz Italije same je došlo v Trst (po železnici) 314.240 q blaga. V istem času se je iz Trsta izvozilo 1.317.747 q blaga, in sicer v Avstrijo 404.377 q (med temi 77.629 q premoga), na Češkoslovaško 399.312 q, v Italijo 202.673 q, v Jugoslavijo 123.588 q, na Ogrsko 67.875 q, v Nemčijo 45.304 q, na Reko 26.644 q, v Švico 24.391 q, na Poljsko 21.330 q, ostale pa v razne države. — Naša država je izvozila iz Trsta in uvozila v Trst 263.858 kvintalov blaga. V januarju l. 1923. je znašal blagovni promet naše države s Trstom le 193.971 kvintalov. V mesecu januarju l. 1924 se je torej napram prometu v ti dobi preteklega leta dvignil za 36%. V isti dobi se je zvišal češkoslovaški promet za 425% in avstrijski za 210%, dočim je ogrski promet padel za 10%. Ogrska izkazuje tako obsežen promet v Trstu zaradi tega, ker je tam osredotočila svoj eksport sladkorja, katerega je od 1. oktobra 1923. do 21. januarja 1924 uvozila v Trst 331.034 q. Češkoslovaški uvoz sladkorja v Trst je znašal v istem času 727.326 q.

Gradbena razstava načrtov v Mariboru se je podaljšala do 30. t. m. Pri zadnji seji gradbene zadruge »Mojmir« se je sklenilo prirediti od 2. do 10. avgusta t. l. vzorčno gradbeno razstavo, to pa za to, da se ta razstava priključi ali deloma ali pa v celotnem obsegu Ljubljanskemu velesejmu, ki so bo pričel 15. avgusta t. l. Pri vzorčni razstavi od 2. do 10. avgusta se bodo razstavili razven načrtov kakor sedaj, tudi vzorci opreme celega poslopja, kakor tudi razni material, ki služi za gradnjo.

I. številka Sejmskega Vestnika 1924 Ljubljanskega velesejma izide prve dni meseca aprila v visoki nakladi in se razpošilja brezplačno vsem zainteresiranim. Če ga slučajno kdo ne dobi, naj ga blagovoli zahtevati pri sejmškem uradu. Časopis je vsebinsko dober, prinaša stvarne gospodarske članke in se je že širom države splošno priljubil. Event. inserate sprejema Aloma Comp. d. z o. z. v Ljubljani, ki fungira pot pododdelek propagandnega oddelka velesejmškega urada.

Razstava zajcev, ki se je vršila 23. 24. in 25. t. m. na vrtu Halbwidlove restavracije v Mariboru, je bila z današnjim dnem zaključena in je imela prav dober vspeh, kajti pri razstavi je bilo prodanih mnogo zajcev in razstavljenih izdelkov iz zajčje kože in kozuhovine. Društvo, čigar načelnik je g. Steinbrenner, si je s tem pridobilo tudi mnogo novih društvenih članov. — Zelo umestno bi tudi bilo, ako bi se razstavila enkrat tudi druga živina, kakor, konji, krave, teleta, perutnina itd.

Errata corrige. V članku »Morgan & Co« v našem listu št. 36. z dne 22. marca t. l. se mora namesto »Milano« je igral med temi štirimi najmastnejšo vlogo, pravilno glasiti »najmanjšo vlogo«.

Iz naših organizacij.

DELOVANJE TRGOVSKEGA GREMIJA V MARIBORU.

(Konec.)

Nadalje povišanje tarif na železnice kot že preje omenjeno, 30% ni pribitek na vse državne davke, vojnotrenski davek, občutno povišanje obrestne mere za kredite, povišanje prispevkov za pokojninsko zavarovanje itd.

Vsi ti pojavi so v ogromni meri dvignili režijske stroške in naravnost ovirajo promet in trgovino ter povzročajo pomanjkanje gotovine in plačilno nezmožnost. Opaziti smo tudi precejšnje dviganje dinarja na inozemskih borzah, kar pa ni moglo vplivati na padanje cen pri nas, čemur so krivi zgoraj omenjeni poviški dajatev in drugi zvišani režijski stroški, in ker se cene vsemu blagu kljub boljšanju naše valute iz navedenih razlogov celo dvigajo, je vlada odredila najstrožje izvajanje zakona o pobijanju draginje, misleč da bo z drakonimi odredbami zmanjšala draginjo, katero s svojimi brezglavimi odredbami sama povzroča. Ob tej priliki je minister pravde sam priznal, da znaša število obsodb po zakonu o pobijanju draginje v Sloveniji, katero tvori komaj dobro osminko prebivalstva Jugoslavije in kjer se pojavlja najmanj verižništva in navijanja cen, v lanskem letu celih 66% vseh obsodb v državi. To priznanje je za nas zelo dragoceno, ker so z njim iz oficijelnega mesta potrjene mnogoštevilne naše trditve, kako se zakoni v raznih pokrajinah naše države neenakomerno izvajajo.

Pogodb z drugimi državami se v lanskem letu ni sklenilo nikakih, vsled česar trpi vsako sigurno sklepanje kupcij z inozemstvom. Obžalovati moramo tudi proglasitev glavne proge bivše južne železnice kot stransko progo, kar zadeva osobito Maribor, ker se bo s tem tranzitni promet zelo zmanjšal in povzroča še večjo brezposelnost.

Obžalujemo tudi, da se je zmanjšal kontingent pri tukajšnji podružnici Narodne banke za cenjen kredit, kajti bančni kredit je postal tako drag, da se ga trgovci ne bodo mogli več posluževati.

Iz vsega tega sledi, da je prišel za trgovstvo čas tako strašne preizkušnje, da ne more ostati ta pojav brez žrtev. Množile se bodo insolvence in konkurzi in moram ob tej priliki celokupnemu trgovstvu samo svetovati, naj ob opreznosti, ker bolj resnih časov za naš stan še nismo doživeli, kot jih doživljamo sedaj.

II. Proračun za leto 1924. izkazuje 67.000 Din stroškov, ki bi se krili potom doklad članov 42.000, potom in korporacijskih pristojbin 22.000 in potom ostalih najemniških pristojbin 2000 Din, obresti od vlog 1000 Din.

Na podlagi tega enoglasno sprejete proračuna so bile določene gremijalne doklade za tekoče leto.

1. Za člane brez nameščenca ali vajenca 50 Din; za člane z 1 nameščencom ali vajencem 70 Din; za člane z 2 ali 3 nameščeneci in vajenci 100 Din; za člane s 4 ali 5 nameščeneci in vajenci 150 Din; za člane s 6 ali več nameščeneci in vajenci 200 Din; družbe, ki zaposlujejo do 3 nameščenca, plačajo 150 Din; družbe, ki zaposlujejo 4 ali več nameščenecov, 200 Din.

Ako obstoja tvrdka iz dveh lastnikov (družabne tvrdke), se računa pri odmeri doklad enega šefa kot člana, drugega pa kot nameščenca.

2. Inkorporacijske pristojbine se imajo računati vnaprej sledeče:

Za posamezne člane, pristopivše gremiju, od 250 do 500 Din; za otvritev podružnice od 500 do 1000 Din; za družbe z omejeno zavezo ali delniške družbe od 1000 do 2000 Din.

3. Pristojbine za vajuence znašajo vnaprej: Za sprejem 20 Din, za oproščenje 50 Din.

4. Globa, s katero ima načelstvo pravico kaznovati člane po § 24. gremijalnih pravil, ostane kot doslej 20 dinarjev.

5. Šolnina znaša za šolsko leto 1923-24 za vsakega trgovsko nadaljevalno šolo obiskujočega učenca 100 dinarjev.

III. Pri dopolnilnih volitvah so bili odstopivši člani vsi zopet izvoljeni.

IV. Pri vprašanju izpremembe pravil glede podaljšanja učne dobe za učence, ki imajo pri učnem gospodarju popolno oskrbo, od 3 na 4 leta, se je razvila daljša debata, na podlagi katere je bila z veliko večino sprejeta predlagana izprememba pravil.

V. Glede odprave nekaterih cerkvenih praznikov se je razvnela dolgotrajna izmenjava mnenj. Končno je bil sprejet kompromisni predlog, da se koncem marca sestane v gremiju mešana komisija raznih strok, ki bo definitivno odločila glede praznovanja posameznih praznikov. Na Jožefovo in na Marijin praznik pa ostanejo medtem trgovine dopoldan odprte.

VI. Ker se je nabiranje prispevkov za razne prireditve in društva po trgovinah zelo razpaslo, je bil sprejet sklep, da se trgovci gremiju odkupijo s pavšalno vsoto ter bo gremij v bodoče delil potem podpore za vse trgovstvo iz tozadevnega sklada. Založi se posebna tiskovina, ki se bo javno razobesila v lokalu.

VII. Nato je bil potrjen že svoječasni sklep gremija glede odpiranja in zapiranja trgovin, ki bo predložen obrtni oblasti v odobritev. Za specerijsko stroko se sklene, da bodo trgovine ob sobotah celi dan odprte.

Trgovci A. Ellinger je priporočal, da bi gremij posvetil posebno pozornost vprašanju znižanja obrestne mere, posredniških in špedicijskih tarif in konečno raznim prometnim nedostatom.

Pred zaključkom je podal Zvezni tajnik I. Mohorič v daljšem govoru poročilo v delovanju Zveze gremijev ter o celotnem razvoju gospodarske politike v preteklem letu in o bodočih nalogah gremijalnih organizacij. Veletržec Iv. N. Šoštarč je grajal malo zanimanje, ki ga posveča trgovstvo svojemu glasilu ter priporočal, da mariborsko trgovstvo začne izdatneje podpirati list ter da ga daje čitati tudi naraščajo, ki najde v njem obilo vzgojnega poduka in informativnega gradiva.

Poročila so bila vzeta z odobravanjem na znanje, na kar je načelnik g. Weixl zaključil lepo uspešno zborovanje.

Tržna poročila.

Tržaški trg. Moka: Cena italijanskih mok je radi zvišanja cen žitu poskočila za 4—5 lir. Vsled tega je izvoz moka na Dunaj in v Češkoslovanško, ki je bil tudi precej živahen, nekoliko nazadoval. To pa tudi zato, ker se je stajal led na reki Labi, tako da imajo sedaj češki trgovci na razpolago moko, ki se nahaja na ladjah, katere so bile do sedaj zamrznjene na Labi. Cene so: italijanska fina moka 138—140 lir, franko Trbiž

— Riž: Cene italijanskega riža so močno poskočile. Dobri izluščeni italijanski riž se plačuje sedaj po 200—210 lir v rižarnicah. Cene so torej poskočile v primeri s prejšnjim tednom za 10%. Parnik »Glensley«, natovoren z rižem, je na poti v Trst in parnik »Rosandra« odpluje koncem marca v Rangoon. Rangoonški riž stane 15 šilingov do 15 šilingov 6 pence, cif Trst. — Čebula: Kupčija je zopet oživela in povpraševanje je zelo živahno. Cene egiptovskega blaga so od 100—120 lir. — Čreslovine: Kupčija slaba. Cene po kakovosti od 65—95 lir. — Svinjska mast in špeh: Zanimanje za svinjsko mast v velikih sodih 29½ dolarjev, v malih sodih 29.75, v zabojih 29.90 dolarjev, povsod cif Trst. Trebušni špeh 20/25 stane 28.15 dolarjev.

Sejmisko poročilo. Maribor, 25. marca. Na 24. t. m. v Mariboru vršili se živinski semenj so prignali 6 konjev, 9 bikov, 158 volov, 324 krav in 3 teleta, skupaj tedaj 500 komadov. Sejm je bil takrat zelo živahen in izvanredno dobro obiskan. Cene so bile za 1 kilogram žive teže sledeče: debeli voli po 12.75 do 15 Din; poldebili voli po 10 do 12 Din; plemenski voli 9 do 10, biki za klanje 9 do 12; klavne krave, debele 12 do 12.50, plemenske krave 10.50 do 11.50, krave za klobasarje 8—10, molzne krave 10 do 12.50, breje krave 10 do 12.50; mlada živina 11.75 do 12 Din. — Cene mesu so bile sledeče: volovsko meso I. vrste za kg 25 do 27 Din, II. 22 do 24; meso od bikov, krav in telic 19 do 20, telečje meso I. 30, II. 26, svinjsko meso sveže 30 do 40 Din.

Cene usnju. Zagreb, 22. marca. Trgovina je v zastoju. Vache krupovi težki 98—100, srednji 95—96, lahki 90—92, vache polovice 75—76, srednje 72—74, lahke 68—70, blansk usnje, črno 73—75, vache vratovi 45—56, kravje usnje, rjavo 106—110, črno 104—108, pitlingi, rjavi 115—117, črni 110—112, goveji boks I. 22, II. 20, bokskalf I. 30—32, II. 28 do 30, III. 26—28 Din za angl. stopnjo.

Cene za kože divjačine. Zagreb, 22. marca. Lisice 400, kune 1400, dihur 140—150, vidre 800—900, divja mačka 100—110, jazbec 110, volk 150, zajec 15 do 16 Din za kos.

Svetovni sladkorni trg. Od začetka leta se je cena sladkorja zvišala tako v Londonu, kakor v Novem Yorku in je dosegla višek 13. februarja; v Londonu se je zvišala za 7 šilingov, v Novem Yorku pa za 130 točk. To zvišanje je bilo posledica konkurenčnega boja angleških in ameriških rafinerij za kubanski sladkor, vsled česar so šli kubanski lastniki sladkorja s cenami zmeraj bolj gor. Poostren je bil ta boj vsled tega, ker češkoslovaški sladkor vsled zamrzovanja Labe ni mogel na Angleško. Obenem se je začela v Ameriki velika špekulacija na hausse, in cene so se še bolj dvignile, Brž ko je pa Evropa prenehala z nakupi v Ameriki in se bliža novi kubanski pridelek, tako je nastopila reakcija, in sicer zopet na obeh svetovnih trgih skoraj naenkrat. Mimorede je vplivala na londonski trg tudi manjša navedba o pridelku na Kubi, kakor so jo pa pričakovali; prav tako tudi štrajk pristaniških delavcev, ki je pa že končan.

Glede letošnjega kubanskega pridelka si še niso na jasnem. Uradne in poluradne cenitve se gibljejo med 3.6 in 3.8 milijonov ton, zasebne cenitve govorijo o štirih milijonih. Vsako leto opazimo isto igro s številkami, eden je bolj za nizke številke, drugi bolj za visoke. Dejstvo je, da prihaja letos dosti več kubanskega sladkorja v zalogo, kakor lansko leto. Samo če vzamemo pridelek 3.75 milijonov ton, že lahko govorimo o dobri sladkorni kampanji.

Obenem pa prihaja v špekulacijo tudi bodoči pridelek sladkorne pese v Evropi. Dosedanje, seveda zelo negotove cenitve računajo v vseh v poštov prihajajočih deželah z večjim pridelkom napram lanskemu letu, gibajočim se med 15 in 30%; na Češkoslovaškem računajo najmanj s 25% poviškom, nekateri s 27—30%. Na Nemškem govorijo o 10—15 odstotnem povišku in pravijo da bi se pridelek še zvišal, če bi mraz trajal, a brez snega. Belgija, Francija in Holandska računajo s 15 do 20% več.

Za kontinentalni eksport rafiniranega sladkorja se je zanimala do srede februarja zlasti Anglija; potem ne več. Nemčija je eksportirala doslej 100.000 ton; sedaj bo dovoljenih za eksport nadaljnih

100.000 ton in nato morebiti še 100.000. Če bo morala Nemčija ta eksport pozneje nadomestiti z importom, še ni gotovo, ker ne vemo v koliko se bo nemški konsum omejil. Belgija je izvoz ustavila. Češkoslovaška pa zaenkrat ne more eksportirati, ker je Laba zamrznjena. Za prvi sladkor niso na Češkem še nič bistvenega ukrenili, dočim Holandija že pridno prodaja, seveda v prvi vrsti na Angleško. Računajo, da so in bodo na Češkoslovaškem producirali najmanj 10.3 milijonov meterskih stotov sladkorja; doma ga porabijo 3.5, ga ostane torej za izvoz najmanj 6.8 milijonov meterskih stotov. Do konca januarja so ga eksportirali 3.426.000 meterskih stotov, ostane 3.374.000, in je tudi od te množine najbrž že večina prodana.

V prav zadnjem času so šle cene na svetovnem trgu spet gor, v Novem Yorku skokoma. Sladkorni statistiki so se oprijeli nove argumentacije, da dviganje cen tudi še zanaprej opravičijo. Pred vojsko se je porabilo vsako leto za 3% več, kakor v prejšnjem letu in bi v normalnih razmerah znašala svetovna produkcija letos 22 milijonov ton. A faktično se je produkcija od gospodarskega leta 1914-15 do 1923-24 zvišala samo za 5.4%, v devetih letih. Na posamezno leto razdeljen znaša povišek samo 0.6% na leto, torej petino predvojnega poviška. Iz tega sledi, da bo trajalo še dolgo časa, preden bo svetovni trg nasičen ali pa preden se bo pojavila celo nadprodukcija. Vse to seveda le v slučaju, da se vrnejo normalne razmere. Ker letos starega sladkorja ni, ne vidnega in tudi ne nevidnega, bo trg lahko prenesel oni milijon ton, ki jih izkazuje letošnji pridelek več kakor lanski. Zato bo tudi v bodoče sladkor trden in bo igral prastari zakon povpraševanja in ponudbe svojo vlogo nemoteno dalje.

Dobava, prodaja.

Dobava morske soli. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 3. aprila t. l. tretja ofertalna licitacija glede dobave 30.000 ton morske soli.

Dobava rezervnih kotlov, propelerjev in vreten za minonosce. Pri odelenju

za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 15. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave rezervnih kotlov, propelerjev in vreten za minonosce.

Oddaja barvanja železne konstrukcije mosta preko Donave pri Bogojevu. Dne 15. aprila t. l. se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic ofertalna licitacija za barvanje železne konstrukcije mosta preko Donave pri Bogojevu.

Dobava litih cokolj za ustavljanje lokomotiv in tenderjev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 12. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave 3400 litih cokolj za ustavljanje lokomotiv in tenderjev.

Dobava mesa. Pri intendanci Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršilo dne 2. aprila t. l. sklepanje ponovne pogodbe za dobavo mesa za ljubljansko garnizijo.

Oddaja barvanja železne konstrukcije mostu preko Tise pri Senti. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 16. aprila t. l. ofertalna licitacija glede oddaje barvanja železne konstrukcije mostu preko Tise pri Senti.

Dobava Manesmanovih cevi. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 14. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave 2000 Manesmanovih cevi brez šiva.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava snažilne jute. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 5. aprila 1924 za dobavo 60.000 kg snažilne jute (jutenih niti). Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasproti velesejma) vsak delavnik od 10. do 12. ure.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami,
emajlirano, pločevinasto in ulično
posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Čitajte in razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

Veletrgovina A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

Špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh
opremah Gritzner, Adler za
rodbinsko in obrtno rabo,
istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.
En gros!

Edino zanesljiv in preizkušen je le prašek
za pecivo in
vanilin sladkor
znamke „Adria“

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni
ceni promptno tvornica
„Split“ del. dr. za cement
Portland iz skladišča v
Ljubljani, Aleksandrova
cesta št. 12.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Radnja na prodaju.

U Beogradu u najlepšoj i najživljaj ulici prodaje se odmah jedna radnja - bižuterije u vrednosti oko 1.250.000 Din. Položiti treba najmanje 800.000 Din.

Ozbiljni reflektanti neka se izvole obratiti MILOŠU SAVIČU, dvor. obučaru, Kolarčeva ul. 10, Beograd. Telefon 972.

Najcenejše nove in rabljene PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih in kopirnih strojev **Ludovik Baraga, Ljubljana**

Šelenburgova ul. 6./I. nadstr. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

Barvni trakovi, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavica:
Din 50.000.000—

Rezervni zakladi
ca. Din 10.000.000—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Metković
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA

Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE